

Abstrakt v češtině

NÁZEV: Prozodická analýza urban music ve francouzštině a v češtině
AUTOR : Mgr. Polina Chodaková
KATEDRA : Ústav románských studií FF UK
ŠKOLITELÉ : doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D.,
prof. Philippe Martin, Dr ès Sci, Dr Ling.
KLÍČOVÁ SLOVA : Prozódie, metrika, přízvuk, intonace, přednes, rap, reggae

Tato disertace se zabývá rytmem, přízvukováním a intonací v rapu a v reggae hudbě. Popisuje formální rysy jejich způsobů přednesu, které se váží na poetickou recitaci, zpěv a polozpěv, a které jsou podrobeny analýze v rámci srovnávací prozodie a teorie verše. Práce sestává ze sedmi kapitol a staví na základě textového korpusu sestaveného za jejím účelem, který obsahuje 200 písní v češtině a ve francouzštině. Tento jazykový materiál o cca 59 000 slabikách je reprezentativním souborem úryvků zaznamenaných do tzv. rytmických mřížek pomocí poslechové metody.

Z prozodického hlediska rap a reggae vykazuje mnoho změn v rytmické organizaci oproti jiným druhům verbálního umění. V obou jazycích je zhudebnění textů dosaženo skrze izochronní rytmický vzor, který se prosazuje v textech rytmu izoslabičného, jejichž přízvukový systém je pevný a slabý. S odkazem na tzv. interaktivní omezení, která odrážejí univerzální tendence, se oba žánry jeví jako spíše tolerantní vzhledem k volnosti spojení textů a hudebního metra. Jednotlivé jazykové kategorie projevují různé druhy nesouladu mezi oběma složkami. Tento druh rytmizace má za následek nové formální uspořádání (posuny přízvuku, jeho silová realizace), na kterém se podílí také hustota slabik v rytmickém schématu či zvýšené tempo řeči. Největší volnost je sledována u francouzského rapu, pro nějž je typické automatické přidělení metrického přízvuku na hudebních dobách (tj. sekundární realizace silných pozic). I přes výrazný odklon od jazykové normy v přízvukové rovině je při přednesu nově zavedených rytmů plně zachována rovina slabičná. Slabikování přibližuje rap a reggae více řeči než zpěvu, stejně jako inventář nukleárních kontur přibližuje řeči rapovou intonaci.

Z metrického hlediska je velká část korpusu zařazena jako skandované a polozpívané uvolněné verše. Intonační jednotky podtrhují frázování veršů, jejichž strofika je ovlivněna metrickou strukturou obou žánrových modelů (americký rap, jamajské reggae). Texty je také možno považovat za aliterační verše. Jejich rytmické výrazové prostředky (vnitřní rýmy, synkopy aj.) se uplatňují jako poetická gramatika rapu a reggae a umožňují rozlišit dvě vývojové fáze obou žánrů.